

 **T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI**

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

**23/05/2020 TARİHLİ EBA TV LİSE
YAYININDA ÇÖZÜLEN SORULAR**

1

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI **SORU**

1. Tanzimat I. ve II. Dönem şiiri ile ilgili aşağıdaki karşılaştırmalardan hangisi yanlıştır?

A) Birinci dönem şiiri daha toplumsal, halkçı bir karaktere sahiptir.
B) Birinci dönemin şiir dili fayda prensibinin etkisiyle ikinci döneme göre daha sadedir.
C) Birinci dönemde aruz ölçüsüne bağlı kalınırken ikinci dönemde daha çok hece ölçüsü tercih edilmiştir.
D) Birinci dönemde hürriyet, eşitlik gibi kavramlar ön planda iken ikinci dönemde aşk, doğa ve bireysel duygular revaç bulmuştur.
E) İkinci dönemde birinci döneme göre realizmin etkisi daha belirgindir.

2

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI **SORU**

2. (I) Servetifünun sanatçıları "sanat için sanat" ilkesine bağlıdır. (II) Cümlelerin dize ya da beyitte tamamlanması kuralını yıkmışlar ve cümleyi özgünlüğüne kavuşturmuşlardır. (III) Fransız İhtilali'nin getirdiği yurt, hak, adalet, özgürlük, eşitlik gibi kavramları Türk edebiyatına taşımışlardır. (IV) Teknik açıdan sağlam eserler kaleme almış, betimlemeyi ve nesnelliği benimsemişlerdir. (V) Edebi tür ve şekiller ile üslup özellikleri itibarıyla Türk edebiyatına pek çok yenilikler getirmişlerdir.

Numaralanmış yargılardan hangisinde Servetifünun ile ilgili bilgi yanlıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

3

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI **SORU**

I
Bu yolun inişi, yokuşu eğri
Sellerin dağlardan akışı eğri
Bu eğri yollara alışanların
Yerisi, duruşu, her işi eğri

II
Dosttan yana kanat bulup uçalım
Ak u karaya bakmayıp geçelim
Hızır gibi âb-i hayat içelim
Gel gönül dost ilerine gidelim

3. Aşağıdakilerden hangisi, numaralanmış dörtlüklerin ortak özelliklerinden biri değildir?

A) Yarım kafiye yer verilmesi
B) Tezat sanatına başvurulması
C) Yalın bir söyleyişe sahip olması
D) Sözcük düzeyinde redif kullanılması
E) Hece ölçüsüyle söylenmesi

4

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI **SORU**

4. Dünyadaki fikri ve siyasi gelişmeler karşısında devletin devamlılığını sağlamak için ortaya atılan bazı düşünce hareketleri sadece devlet siyasetini değil ülkenin sanat ve edebiyat anlayışlarını da etkilemiştir. Bu akımlardan İslamcılık, Osmanlıcılık ve Batıcılık tam ve yaygın bir hareket hâline gelememişken Türkçülük fikri, hem kurtuluş mücadelesine temel teşkil etmiş hem de millî karakterde bir edebiyatın oluşumunu ve gelişimini sağlamıştır.

Aşağıdaki sanatçılardan hangisi söz konusu edebî anlayışa yönelenlerden biri olmamıştır?

A) Cenap Şahabettin
B) Ziya Gökalp
C) Ali Canip Yöntem
D) Mehmet Emin Yurdakul
E) Ömer Seyfettin

5

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI **SORU**

5. (I) Menkıbevi hayatının, bazı kaynakların sağladığı bilgi kırıntılarının ve şiirlerinden çıkarılan birtakım ipuçlarının dışında Yunus Emre ile ilgili elde herhangi bir sağlam belge bulunmamaktadır. (II) XIII-XIV. yüzyıllarda yaşadığı, Hacı Bektaş Veli ve Mevlâna ile görüşlüğü bilinmektedir. (III) Şiirlerinden anlaşılacağına göre Arapça ve Farsçayı bilmekte olup tefsir, hadis gibi dinî ilimlere ve tasavvufî bilgilere vâkıftır. (IV) Divan ve Risaletü'n-Nushiyye isimli iki eseri vardır. (V) Anadolu Türkçesinin bir yazı dili hâline gelmesinde büyük katkılar sağlayan bu eserlerindeki şiirlerini aruz ölçüsüyle kaleme almıştır.

Yunus Emre ile ilgili numaralanmış cümlelerden hangisinde bilgi yanlıştır?

A)I. B)II. C)III. D)IV. E)V.

6

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

SORU

6. • Daha sonra başka bir isimle tefrika edilen "Soytarı ile Kızı" adlı eseri ilk olarak İngilizce yayımlanmıştır.
- Roman kurgulamalarında Feride, Zehra, Şahin ve Ömer gibi mücadeleci ruha sahip idealist öğretmen tiplerine yer vermiştir.
 - Eserlerinde Tanzimat'tan Cumhuriyet'e kadarki toplumsal yaşamın bir panoramasını ortaya koymuştur.
 - "Küçük Paşa" isimli romanında, realist bir bakışla Orta Anadolu'nun yoksul köylerinden birindeki yaşam şartları anlatılmaktadır.
- Bu cümlelerde aşağıdaki sanatçılardan hangisi ile ilgili bir bilgi verilmemiştir?**
- A) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
B) Ömer Seyfettin
C) Ebubekir Hazım Tepeyran
D) Halide Edip Adıvar
E) Reşat Nuri Güntekin

7

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

SORU

7. Mektepte san'at-ı ilâhînin etrafında heyecan-ı aşk ile toplanmış birkaç arkadaşlık. Ahmet Haşim, Refik Halid, Hamdullah Suphi, Emin Bülend ve Tahsin Nahiv bu zümrede bulunuyorlardı. Birbirimizin yazılarını okur, bazen mübalağalı metheder ve ekseriye yine mübalağalı tenkit ederdik.

Bu parçada hazırlık aşamasından bahsedilen edebî topluluk aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Millî Edebiyat
B) Fecriatî Edebiyatı
C) Tanzimat Edebiyatı
D) Yedi Meşaleciler
E) Servetifünun Edebiyatı

8

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

SORU

8. Aşağıdakilerden hangisi Millî Edebiyat Dönemi ilkelerinden biri olamaz?
- A) Şiirde aruz yerine ulusal ölçü olarak görülen heceyi benimsemek
B) Eserlerin dilini halkın konuştuğu Türkçeye yaklaştırmak
C) Eserleri yerli hayata ve millî tarihe vurgu yapan ayrıntılarla zenginleştirmek
D) Arapça - Farsça sözcükleri edebî dilden çıkarmak
E) Halkı ulusal ülküler etrafında bir araya getireci yönlendirmeler yapmak

9

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

SORU

9. Tanzimat sanatçıları özellikle divan edebiyatına karşı çıkarak pek çok alanda yenilikler getirmelerine rağmen bazı özellikleriyle eski edebiyatın devamı olmaktan kurtulamamışlardır. Bu durumda savundukları ile yaptıkları arasında birtakım çelişkiler ortaya çıkmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi Tanzimat sanatçılarının bahsedilen çelişkilerinden biridir?

- A) Yönlerini Batı edebiyatına çevirmeleri
B) Sosyal fayda amacına yönelmeleri
C) Tercüme faaliyetlerine önem vermeleri
D) Gazetecilikle ilgilenmeleri
E) Aruz ölçüsünü kullanmaları

10

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

SORU

10. • Biyografik bir çalışmadır.
• Mevlid türünde bir eserdir.
• Fuzulî tarafından kaleme alınmıştır.
• Aşk teması etrafında kurgulanmıştır.
- Aşağıdaki eserlerden hangisi bu özelliklerden herhangi birini taşımamaktadır?**
- A) Vesiletü'n-Necat
B) Hadikatü's-Süeda
C) Kanunî Mersiyesi
D) Cemşid u Hurşid
E) Latîfî Tezkiresi

11

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

SORU

11. XVII. Yüzyılda yaşadığı tahmin edilen şair, Ahmet adlı bir âşîğin oğludur. Karakoyunlu muhitinde yetişmiştir. Şiirleri koşma, semai ve az sayıda destandan oluşmaktadır. Şiirlerinin pek çoğunda maddî aşkı dile getirmiştir. Yaşadığı bir macera etrafında meydana gelen halk hikâyesinin diğer kahramanı Selvihan'dır.

Bu parçada sözü edilen halk şairi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ercişli Emrah
B) Dadaloğlu
C) Seyrani
D) Dentli
E) Âşık Ömer

12

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

SORU

12. Fecriatî'ye mensup olmasına karşın sonraki dönemlerde Millî Edebiyat çizgisine kayan ve Türk edebiyatı tarihçiliğinin bilimsel anlamda kurucusu kabul edilen yazar, Türk dünyasının yetiştiği ender niteliklere sahip bilim adamlarından biridir. Gençlik döneminden vefatına kadar Türkiye araştırmaları sahasında birçok kitap ve yüzlerce makale ortaya koymuştur. Özellikle genç bir ilim adamı iken yazdığı "Türk Edebiyatında İlik Mutasavvıflar" adlı eseri, gerek ülkemizde gerekse yurt dışında geniş yankılar uyandırmıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mehmet Fuat Köprülü
- B) Hamdullah Suphi Tanrıöver
- C) Emin Bülent Serdaroğlu
- D) Ziya Gökalp
- E) Refik Halit Karay

13

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

SORU

13. - - - , bir sözün içinde gizli olan sanatlı anlamdır. Buna göre belli sözcüklerin kullanılması yine belirli düşünüş şekillerini doğurur. Örneğin sevgilinin ağzı için kullanılan "âb-ı hayat" tamlaması bağlama göre bu özelliği kazanabilmektedir. Çünkü ağız sözcüğü ile sürekli olarak ilişkilendirildiğinden zamanla asıl anlamı yanında ağız anlamını da karşılar hâle gelmiştir.

Bu parçadaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Berceste mısra
- B) Hamse
- C) Mazmun
- D) Sahl-i mümtenî
- E) Leffüneşir

14

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

SORU

14. Dil bülbülü nââlnlar ide hüsnüne karşı
Sen yüz viresin ey yüzi gül hâra nedendür
(nâân: inleme; hüsn: güzellik; hâr: diken)

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangisi yoktur?

- A) Teşbih
- B) Teşhis
- C) İstifham
- D) Tezat
- E) Tenasüp

15

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

SORU

15. Servetifünun hikâyeciliği için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Geleneksel hikâyeden izler taşır.
- B) Olaylar büyük kentlerde geçer.
- C) Tasvire geniş yer verilir.
- D) Ruh tahlilleri üzerinde durulur.
- E) Genellikle bireysel konular işlenmiştir.

16

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

SORU

CEVAP ANAHTARI

1	C	11	A
2	C	12	A
3	D	13	C
4	A	14	D
5	E	15	A
6	B	16	
7	B	17	
8	D	18	
9	E	19	
10	C	20	

17